

Legislativní rada vlády

Č. j. 91/14

V Praze dne 4. března 2014

Výtisk č.:

S t a n o v i s k o

předsedy Legislativní rady vlády

**k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci
a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů**

I.

K celkovému zaměření návrhu

Cílem návrhu zákona je provést dílčí změny zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, které umožní řešit problém související s další úschovou dokumentů, na jejichž ukládání je veřejný zájem (jedná se o dokumenty nezbytné pro řádné provádění důchodového pojištění), nacházející se v soukromých spisovnách, a to z hlediska působnosti orgánů sociálního zabezpečení. Na problém bylo poukázáno v Souhrnné zprávě o činnosti Veřejného ochránce práv za rok 2010.

II.

Vztah k právu EU

Návrh zákona přímo neimplementuje předpisy práva EU a není s právem EU v rozporu.

III.

Způsob projednání návrhu

Návrh zákona byl projednán v připomínkovém řízení, jehož výsledky jsou uvedeny v předkládací zprávě a v části V. předloženého materiálu. Podle předkladatele je návrh předložen bez rozporů.

Návrh zákona byl projednán pracovními komisemi Legislativní rady vlády pro pracovní právo a sociální věci a pro správní právo. Návrh zákona byl rovněž projednán i pracovní komisí Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace (RIA) a její stanovisko je uvedeno v příloze k tomuto stanovisku předsedy Legislativní rady vlády.

Předseda Legislativní rady vlády rozhodl v souladu s čl. 4 bodem 3 Statutu Legislativní rady vlády, že tento návrh nebude projednán Legislativní radou vlády a že k němu bude vypracováno stanovisko předsedy Legislativní rady vlády.

IV.

Návrh změn

Předseda Legislativní rady vlády doporučuje návrh zákona, kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, upravit takto:

K čl. IK úvodní větě

Slova „a zákona č....,“ nahradit slovy „, zákona č. .../2014 Sb. a zákona č. .../2014 Sb.,“.

K bodu 1

1. V úvodní části textu bodu číslo „77)“ nahradit číslem „78“.
2. V § 7 písm. h) odkaz na poznámku pod čarou č. 77 nahradit odkazem na poznámku pod čarou č. 78, slova „(dále jen „soukromá spisovna“)“ vypustit, slova

„zřízené zřizovatelem odlišným od zaměstnavatele“ nahradit slovy „podle zákona upravujícího archivnictví a spisovou službu“ a slova „odst. 6“ nahradit slovy „odst. 7“.

3. Dosavadní poznámku pod čarou č. 77 označit jako poznámku pod čarou č. 78.

K bodu 2

Bod 2 uvést v tomto znění:

- „2. V § 35a odstavec 5 zní:

„(5) Zaniká-li zaměstnavatel bez právního nástupce před uplynutím dob uvedených v odstavci 4, je povinen zajistit úschovu záznamů a dalších dokladů uvedených v odstavci 4 (dále jen „doklady zaměstnavatele“) do uplynutí těchto dob a bez zbytečného odkladu písemně oznámit okresní správě sociálního zabezpečení, kde jsou doklady zaměstnavatele uloženy.“.

K bodu 3

Bod 3 uvést v tomto znění:

- „3. V § 35a se doplňují odstavce 6 až 9, které včetně poznámek pod čarou č. 79 a 80 znějí:

„(6) Jsou-li doklady zaměstnavatele po zaměstnavateli zaniklém bez právního nástupce uloženy ve spisovně nebo správním archivu podle zákona upravujícího archivnictví a spisovou službu, v provozovně, ve které se vykonává činnost na základě státního povolení k provozování živnosti vedení spisovny⁷⁸⁾, nebo v archivu, jsou zřizovatel spisovny, zřizovatel správního archivu, podnikatel, kterému bylo uděleno státní povolení k provozování živnosti vedení spisovny, archiv nebo jeho zřizovatel (dále jen „držitel dokladů“) povinni na výzvu orgánu sociálního zabezpečení pořídit výpis, opis nebo kopii dokladů zaměstnavatele pro účely provádění důchodového pojištění a nejpozději do 30 dnů ode dne doručení této výzvy je orgánu sociálního zabezpečení zaslat. Držitel dokladů na žádost orgánu sociálního zabezpečení potvrdí shodu jím pořízeného opisu nebo kopie dokladu zaměstnavatele s dokladem zaměstnavatele uloženým u držitele dokladů. Držitel dokladů má právo na úhradu nákladů spojených s pořízením výpisu, opisu nebo kopie dokladů zaměstnavatele, s jejich zasláním orgánu

sociálního zabezpečení a s potvrzením shody jím pořízeného opisu nebo kopie dokladu zaměstnavatele s dokladem zaměstnavatele uloženým u držitele dokladů; výši nákladů je držitel dokladů na výzvu orgánu sociálního zabezpečení povinen prokázat. Právo na úhradu těchto nákladů nemá veřejný archiv v případech, ve kterých nemá právo na úhradu nákladů na pořízení výpisu, opisu nebo kopie archiválie podle zákona upravujícího archivnictví a spisovou službu⁷⁹⁾.

(7) Zaniká-li bez právního nástupce držitel dokladů, u kterého jsou uloženy doklady zaměstnavatele po zaměstnavateli zaniklém bez právního nástupce, před uplynutím dob uvedených v odstavci 4, je tento držitel dokladů povinen bez zbytečného odkladu písemně oznámit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení skutečnosti týkající se jeho zániku a dále na vlastní náklady zajistit uložení dokladů zaměstnavatele u jiného držitele dokladů do uplynutí těchto dob a písemně oznámit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení, kde jsou doklady zaměstnavatele uloženy. Příslušné okresní správy sociálního zabezpečení poskytují držitelům dokladů na jejich žádost potřebnou součinnost zejména při určení dokladů zaměstnavatele, jejichž další uložení je třeba zajistit.

(8) Zůstanou-li v majetkové podstatě⁸⁰⁾ zanikajícího držitele dokladů finanční prostředky, použijí se na úhradu nákladů na uložení dokladů zaměstnavatele u jiného držitele dokladů vybraného ve spolupráci s příslušným státním oblastním archivem. V případě neexistence takových finančních prostředků se provede uložení podle odstavce 7 u jiného držitele dokladů na náklady ministerstva.

(9) Prováděcí právní předpis stanoví, co se rozumí odůvodněnými náklady a stanoví maximální výši úhrady nákladů uvedených v odstavci 6 a nákladů na uložení podle odstavce 8, které je držitel dokladů oprávněn požadovat.

⁷⁹⁾ § 40 odst. 6 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

- ⁸⁰⁾ § 228 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.“.

K bodu 4

Bod 4 uvést v tomto znění:

„4. V § 54 se za odstavec 4 vkládá nový odstavec 5, který zní:

„(5) Za nesplnění nebo porušení povinností stanovených v § 35a odst. 6 a 7 může příslušná okresní správa sociálního zabezpečení uložit držiteli dokladů pokutu až do výše 100 000 Kč a při opětovném nesplnění nebo porušení povinností, za jejichž nesplnění nebo porušení byla již pokuta uložena, pokutu až do výše 500 000 Kč.“.

Dosavadní odstavce 5 až 8 se označují jako odstavce 6 až 9.“.

K bodu 5

Číslo „8“ nahradit číslem „9“.

K čl. II

1. Slovo „ÚČINNOST“ nahradit slovem „Účinnost“.
2. Slovo „dni“ vypustit.

K důvodové zprávě

Důvodovou zprávu upravit tak, aby odpovídala vládou schválenému návrhu zákona.

K platnému znění navrženou novelou dotčených částí zákona s vyznačením navrhovaných změn

Do tohoto platného znění promítnout změny předloženého návrhu zákona schválené vládou.

V.

Závěr

Předseda Legislativní rady vlády doporučuje vládě s c h v á l i t návrh zákona, kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a přijmout k němu usnesení vlády a v něm stanovit:

„V l á d a

I. s c h v a l u j e návrh zákona, kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, s úpravami podle připomínek obsažených ve stanovisku předsedy Legislativní rady vlády;

II. u k l á d á ministryni práce a sociálních věcí vypracovat konečné znění vládního návrhu zákona podle bodu I tohoto usnesení;

III. p o v ě ř u j e

1. předsedu vlády, aby předložil vládní návrh zákona podle bodu I a II tohoto usnesení předsedovi Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky k dalšímu projednání,

2. ministryni práce a sociálních věcí, aby odůvodnila vládní návrh zákona v Parlamentu České republiky.“.

Mgr. Jiří D i e n s t b i e r

ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu
a předseda Legislativní rady vlády

Příloha

V Praze dne 24. února 2014

Č.j.:91/14/REV1

Stanovisko
komise pro hodnocení dopadů regulace
k
návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění
sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a další související
zákony“ (dále jen „ZOPSZ“).

I. Úvod

Cílem předkládané novely zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, je právní úprava problematiky uchovávání dokumentů, na kterých je veřejný zájem, nezbytných pro řádné provádění důchodového pojištění, nacházejících se v soukromých spisovnách a současně jsou důležité z hlediska působnosti orgánů sociálního zabezpečení. Jedná se o tzv. dokumenty uchovávané ve veřejném zájmu, které jsou pro orgány sociálního zabezpečení klíčové při výpočtu zejména důchodů, jako jsou mzdové listy, osobní spisy a evidenční listy důchodového pojištění.

Návrh dále obsahuje úpravu postupu při zániku soukromé spisovny. Zejména se jedná o úpravu postupu při zániku soukromé spisovny bez právního nástupce před uplynutím dob uvedených v zákoně o organizaci a provádění sociálního zabezpečení a o uložení povinnosti součinnosti okresní správy sociálního zabezpečení při určení záznamů a dokumentů, jejichž další úschovu bude třeba zajistit, což současná právní úprava neřeší vůbec. V souvislosti se zánikem soukromé spisovny se řeší zajištění finančních prostředků na úhradu úschovy záznamů a dalších dokumentů v jiné soukromé spisovně, a to jak v případě, kdy v majetkové podstatě zanikající

soukromé spisovny zůstanou finanční prostředky, tak i v případě neexistence takových finančních prostředků.

Zároveň se v právní úpravě zakotvuje maximální výše úhrad nákladů spojených s poskytováním služeb a nákladů na uložení dokumentů v jiné soukromé spisovně, kterou jsou soukromé spisovny oprávněny požadovat. Obdobné postupy, které se navrhují ve vztahu k soukromým spisovnám, budou platit i pro další subjekty, které by mohly uchovávat doklady nezbytné pro provádění důchodového pojištění, jako jsou spisovny nebo správní archivy zřízené zřizovatelem odlišným od zaměstnavatele.

II. Připomínky a návrhy změn

Původně navržená RIA byla u tohoto návrhu zpracována velmi „torzovitým“ způsobem. Nebyly zpracovány žádné varianty řešení a předkladatel (MPSV) pouze odkazoval na varianty řešení již jednou projednané ve vládě a obsažené ve zprávě pracovní skupiny k řešení této problematiky. Vláda tuto zprávu a návrhy řešení projednala dne 17. dubna 2013 v usnesení č. 268/2013, přičemž v uvedeném usnesení rozhodla o způsobu řešení.

V části důvodové zprávy zabývající se finančními dopady byly vyčísleny dodatečné náklady pouze pro Českou správu sociálního zabezpečení. Ve zprávě zcela chybělo vyčíslení možných nákladů pro soukromé subjekty, které budou novou regulací dotčeny, zejména pokud se jedná o tzv. soukromé spisovny.

Obecně rovněž ve zprávě chybělo posouzení dopadu a rozsahu nově navržené regulace na soukromé subjekty, zejména pokud se v tomto případě jedná o zvýšení rozsahu regulace.

II.a

Z projednání návrhu stanoviska zpravodaje v Komisi RIA per rollam ve lhůtě do 20. února 2014 vzešly nad rámec původního návrhu následující okruhy připomínek s žádostí o dodatečné vypořádání se s následujícími skutečnostmi:

- K vyhodnocení navržených variant by bylo nadále vhodné provést relativně jednoduchou analýzu nákladů a přínosů ve smyslu vyčíslení nákladů státu a soukromých subjektů při různých variantách archivování. Podobná čísla v textu nadále chybějí, ale z textu RIA by mělo být patrné, alespoň rámcově, jaké finanční nároky by pramenily z požadavku na prostorové a personální vybavení ČSSZ (v kontextu informace, že ČSSZ ani OSSZ nejsou prostorově ani personálně vybaveny pro zajištění odborné správy příslušných dokumentů) v porovnání s tím, jaké náklady vznikají či budou vznikat soukromým subjektům. Jako součást by mělo být dále provedeno i hodnocení rizika, s ohledem na skutečnost, že i nové řešení nezajistí 100% zachování dat.
- Připomínky byly vedeny mj. poukazem na stávající neuspokojivou situaci v archivaci papírových dokladu, která vyvolává poptávku po urychlení efektivní digitalizace agendy tak, aby agendy statní správy (archivace dokladu v digitalizované podobě) mohly být prováděny spolehlivě a úsporně bez zbytečného zatěžování pojištenců.

III. Závěr

Na základě připomínek zpravodaje Komise RIA byly ze strany předkladatele do závěrečné zprávy RIA doplněny výše uvedené chybějící elementy včetně variantních řešení problému. Nad rámec připomínek zformulovaných zpravodajem vzešlo z projednání per rollam v Komisi RIA doporučení na dodatečné dopracování RIA podle bodu II. a) s žádostí o možnost vypořádání uvedených připomínek v textu závěrečné zprávy RIA. Vzhledem k absenci dostupných dat ale předkladatel na základě poskytnutého vysvětlení nemohl v krátké lhůtě požadavkům vyhovět. Komise

RIA z tohoto důvodu s vědomím, že daný návrh právního předpisu primárně neřeší problematiku digitalizace dokumentů, ale dílčí technickou novelu upravuje povinnosti a postavení spisoven a povinnosti archivace dokumentů v obou podobách při zániku spisoven a ukončení činnosti podnikatelů, **doporučuje dopracovanou závěrečnou zprávu RIA s ch v á l i t.**

Současně ale upozorňuje na potřebu komplexní urychlené úpravy digitalizace dokumentů včetně elektronických podání cestou datových schránek, aby mohly být prováděny spolehlivě a úsporně bez zbytečného zatěžování pojištenců a očekává toto řešení mj. v návaznosti na probíhající schvalování přímo účinného návrhu Evropské komise k nařízení o elektronické identifikaci, podpisu a elektronických dokumentech, které bude výhledově adaptováno do našeho právního řádu a bude znamenat komplexní řešení, které nahradí současný zákon o elektronickém podpisu a řadu dalších souvisejících předpisů.

Vypracoval: JUDr. Petr Solský

Prof. Ing. Michal Mejstřík, CSc., v.r.
předseda komise